

Niet alle oud is oud

- Laat iedere gespreksdeelnemer twee kenmerkende foto's meenemen uit verschillende levensperioden. Dat kunnen portretfoto's zijn, maar misschien geeft een foto in een bepaalde situatie of omgeving gemaakt meer gespreksstof. Het gesprek kan nog boeiender worden als er mensen van uiteenlopende leeftijd aan meedoen: tieners en pensionado's bijvoorbeeld.
- Doe een rondje en laat vertellen hoe ieder toen in het leven stond. Hoe keek je tegen ouder worden aan? Had het geloof in God daarin een plaats? Is er veel veranderd in je kijk op het geloof en de wereld om je heen? Op welke manier?

Deze leidraad werd geschreven door Simon Drost werkzaam als gemeenteadviseur voor de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland in regio Noord.

Contactpersoon voor een gratis abonnement op deze gespreksleidraad is mw. Jos Postma, telefoon (030) 880 1468, e-mail: j.postma@pkn.nl.

Voor een abonnement op *Open Deur*, oecumenisch maandblad over vragen van geloven en leven, voor mensen binnen en buiten de kerken kunt u contact opnemen met Boekencentrum Uitgevers, tel. (079) 362 86 28, www.open-deur.nl

Bij Open Deur nummer 5, mei 2009

In gesprek over: Ouder worden

Als je jong bent, wil je graag ouder worden. 'Was ik maar vast zo en zo oud, dan mocht ik de deur uit op zaterdagavond, of dan mocht ik op een brommer rijden, of alleen op vakantie.' Je kijkt op tegen iemand die 30 of 40 jaar is. 'Die is oud zeg!'
Maar als je zelf die leeftijd hebt bereikt, vind je dat je nog jong bent. Ergens, zo rond de 50 jaar, komt er een soort streep te staan. Middelbare leeftijd; het klinkt stoffig. Mensen maken grapjes over je leeftijd. Eigenlijk zou je wel weer wat jonger willen zijn. Want als je op de glijbaan naar de 60-70-80 gaat, komen de gebreken. Of komt er dan nog meer dan dat?

Eindelijk ver af van plannen

We bespreken het gedicht 'Genesis' van Ida Gerhardt, op blz. 2. 'Oud zijn is het eindelijk vermogen ver af te zijn van plannen en getallen.'

- Is dit gedicht geschikt om aan iemand te sturen of te geven? Waarom wel of waarom niet? Bij welke gelegenheid zou u dit gedicht kunnen voorlezen?
- Wat herkent u er voor u persoonlijk in ten aanzien van
 - verheldering krijgen
 - vernieuwing en/of herschepping
 - het onontkoombare van de dood?

Als de balken gaan verzakken

Misschien is de cabaretier Hans Dorrestijn een opmerkelijk bijbellezer. Hij gebruikt in het gedicht 'Als de balken gaan verzakken' op blz. 5 een metafoor die ook voorkomt in het bijbelboek Prediker. Het is interessant om deze twee teksten naast elkaar te leggen. *Gedenk daarom je schepper in*

de dagen van je jeugd – voordat de slechte dagen komen en de jaren naderen waarvan je zegt: in deze jaren vind ik weinig vreugde meer. Voordat de zon verduistert, de sterren en de maan niet langer stralen, de lucht ook na de regen grauw van wolken wordt. De dag waarop de wachter trillend voor het huis staat, de soldaten kromgebogen voortgaan, de maalsters langzaam verdwijnen, de vrouwen uit het venster staren en een schaduw lijken. Wanneer de deuren naar de straat worden gesloten, de molen geen geluid meer maakt, het fluiten van de vogels ijf van toon wordt, wanneer hun lied versterft. Je durft geen heuvel te beklimmen, de weg is vol gevaar. De amandelboom behoudt zijn wintertooi, de sprinkhaan slaapt zich voort, de kapperbes droogt uit. Een mens gaat naar zijn eeuwige huis, een klaagzang vult de straat. Voordat het zilverkoord wordt weggenomen, de gouden lamp gebroken, de waterkruik in stukken valt, het scheprad bij de put wordt stukgebroken. Wanneer het stof terugkeert naar de aarde, weer wordt zoals het was, wanneer de adem van het leven weer naar God gaat, die het leven heeft gegeven.

(Prediker 12, 1-7)

- Welke overeenkomsten ziet u?
- Wat is het verschil tussen de twee teksten?
- God als 'Grote Stille Huisbaas', met hoofdletters. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Hedendaagse ouderen

Lees het artikel van Aart Mak op blz. 6 en 7 waarin hij elf 'hedendaagse ouderen' schetst.

- Als u ouder bent: herkent u zichzelf in een van die types?
- Als niet (zo) oud bent: kent u zo'n karakteristiek figuur in uw omgeving?

- Ontwerp een type dat bij u zou passen, eventueel met gebruikmaking van ingrediënten uit de portretten op pag. 6 en 7. Help andere groepsleden met suggesties voor hun eigen 'portret'.

Of begint het leven soms bij tachtig?

De filosoof Douwe Draaisma schreef enkele jaren geleden een boek met een intrigerende titel: 'Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt'. Zoiets heeft te maken met waarneming. Hoe beleef je de tijd? En wat is eigenlijk 'tijd'? De – verleden – tijd meet je af door wat er gebeurd is, niet door wat er niet gebeurde.

- Herkent u iets in de titel van Draaisma's boek? Zo ja, welke ervaring hebt u er mee?
- Psalm 90, op blz. 9, moedigt ons aan om op een andere manier naar onze levens-tijd te kijken. Heeft u dat nodig? Vertel eens waarom dat zo is?

Leren vereindigen

In dit artikel op blz. 12 en 13 wordt Frits de Lange geciteerd: 'Ouderen moeten zich niet laten aanpraten dat ze van mindere kwaliteit zouden zijn. De gedachte dat hun leven voltooid is en dat ze op een gegeven moment klaar zijn met leven, is een mythe. Jezelf worden is een altijd voortgaand proces – ook voor ouderen.'

- In welke situatie kunt u zich er iets bij voorstellen, dat uw leven 'af zou zijn'?
- Heeft u er wel eens bij stilgestaan om een wens tot levenbeëindiging te schrijven?
- 'Eerherstel voor de hemel' staat er op pagina 13. Was de hemel dan buiten beeld en niet meer in ere? Hoe zit dat bij u?
- Wat zou mogelijk 'eerherstel' toevoegen aan uw huidige leven?